

Motion

1980/81: 108

av Lars Werner m. fl.

med anledning av proposition 1980/81: 20 om besparingar i statsverksamheten, m. m.

Regeringens förslag

Sysselsättningspolitikens verklighet beskrivs på ett felaktigt sätt. Detta får bilda bakgrund för prutningar, vilka är oacceptabla, om man verkligen fasthåller vid de klassiska målen om full sysselsättning.

Full sysselsättning är i realiteten inte längre målet för regeringens politik. Det har inte varit så sedan slutet av 1960-talet. Utslagningen i produktionslivet började då gå snabbare än tillskottet av nya arbeten. En uppdelning i A-, B- och C-lag blev ett accepterat inslag i arbetsmarknadspolitiken – allt i syfte att gå kapitalismens förändrade behov till mötes. Stora skikt av den arbetsföra befolkningen har konstant eller temporärt ställts utanför arbetslivet, dömts till en kortsiktig, flytande tillvaro utanför normala samhälleliga sammanhang. Den dolda arbetslösheten och den allmänna utslagningen har ökat enormt.

Till den klassiska fullsysselsättningspolitikens fördelningspolitiska sida hörde att de arbetslösa och undersysselsatta skulle få sin försörjning nödortfikt garanterad. Ju större utslagningen blivit, desto större betydelse har denna garanti mot en omfattande köpkraftsminskning till följd av arbetslöshet fått för det ekonomiska systemet. Likväl har utvecklingen inneburit att stora grupper nu har det sämre än tidigare.

Att mot denna bakgrund försäkra de stödformer som är avsedda för människor som omfattas av arbetsmarknadspolitiken olika delar är helt oacceptabelt. Det är ytterligare ett bevis på att regeringen prisger resterna av den klassiska sysselsättningspolitikens för att i stället anamma Milton Friedmans idéer. De föreslagna reduceringarna är felaktiga ur mänskliga, fördelningspolitiska och konjunkturmässiga synvinklar.

Detsamma gäller nedskärningar av forskningen inom arbetarskyddet. Här handlar det om en underförsörjd och eftersatt sektor. Nedskärningar här är därför också oacceptabla.

Alternativ

Utgifterna för arbetsmarknadspolitiken är omfattande. Detta är följden av att undersysselsättning och arbetslöshet blivit ett kroniskt inslag i ekonomin på senare år. På sikt kan här besparingar åstadkommas endast genom att staten för en självständig industri- och investeringspolitik. Sta-

ten måste ta ansvar för uppbyggandet av nya, avancerade färdigvaruindustrier, för ökande satsningar på ett högeffektivt, högt utvecklat, kollektivt transportväsende, för en övergång till sex timmars arbetsdag. Detta kommer att skapa arbeten. I motsvarande mån kan utgifter för arbetsmarknadsåtgärder minskas.

På kortare sikt kan dock inga minskningar av utgifterna för sysselsättningsskapande åtgärder göras – snarare är läget det motsatta. Däremot finns andra utgifter vilka kan reduceras.

Det är i grunden fel att privata företag skall erhålla särskilda förmåner för att etablera sig i speciella delar av landet. Detta kan uppnås genom andra åtgärder, främst genom en styrning av investeringarna. Om samhällssektorn garanterar infrastrukturen, finns inget skäl att ge särskilda bidrag för att muta företag att lägga sig i krisregionerna. Till stor del har dessa förmåner varit ineffektiva – de har utgjort en alternativ finansieringsform för investeringar, vilka ändå skulle ha kommit till stånd. I vissa fall har de inneburit stöd åt företagande som inte vilat på en sund grundval.

Också stora delar av utgifterna för att främja "rörligheten", dvs. omflyttningen av människor, skulle med en investeringsstyrande politik kunna sparas in. Å ena sidan ger man ut pengar för att minska omflyttningen. Å andra sidan ger man ut pengar för att öka den. Man skulle kunna uppnå större balans med mindre utgifter och spara kostnader för omflyttningen. Detta skulle gälla både statsbudgeten och den totala samhälleliga kalkylen.

De nu anförda riktlinjerna kan naturligtvis fullt realiserats först på en smula sikt. Kontroll över de större företagens investeringar och geografiska fördelning kan införas. De mest ineffektiva delarna av det regionalpolitiska stödet kan avskaffas.

Översikt: Arbetsmarknadsdepartementet (milj. kr.)

Utgiftsslag	Besparingar	
	Regeringen	Vpk
FoU	1	0
Platslistor	5	0
Stimulansbidrag	110	0
Barn tillsyn	0,3	0
Detaljplaneringsbidrag	4	0
Totalt	120,3	0

Hemställan

Under hänvisning till det anförda föreslås

att riksdagen beslutar avslå proposition 1980/81: 20 vad avser

- 1) minskat anslag till forskning och utveckling,
- 2) nedskärning av stimulansbidrag.

- 3) avgifter för viss barntillsyn.
- 4) avskaffande av detaljplaneringsbidrag.

Stockholm den 6 november 1980

LARS WERNER (vpk)

EIVOR MARKLUND (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

EVA HJELMSTRÖM (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk)

BERTIL MÅBRINK (vpk)

JÖRN SVENSSON (vpk)